

[Thor Pedersen]

som de lokale råd beslutter? Det kunne godt være, at også serviceniveauet afspejlede sig i skattesatserne, også i Jylland, som det er på Sjælland.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Det er en interessant betragtning. Jeg vil gerne spørge hr. Thor Pedersen: er det et højt serviceniveau, der gør, at man i Dronninglund kommune skal forhøje skatten på 21,4 pct. til på lidt længere sigt 23,4 pct. på grund af denne omlægning? Er det et højt serviceniveau, der tvinger Pandrup, der tvinger Sejlflod, der tvinger en række andre nordjyske kommuner til nøjagtig det samme, medens andre kommuner, jeg erindrer bl.a. Helsingørskommune, som har et meget lavt skattetryk, kan sætte sit ned, for de får noget forærende ved dette? Er det de nordjyske partifæller og kolleger til hr. Thor Pedersen, der ødsler, medens hr. Thor Pedersen hjemme i sin kommune sørger for, at det fungerer, som det skal, og man bare tilpasser sig? Eller har det noget at gøre med indtægtsgrundlag og befolkningssammensætning, der er til gunst for Helsingørskommune? Det tror jeg.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Jeg skal gerne foretage en ganske nøje gennemgang af de af hr. Henning Rasmussen nævnte kommuner og komme tilbage med et svar på, om det er serviceniveauet, der er afgørende, eller andre kriterier. Jeg ved meget om forskellen mellem Helsingørskommune og andre kommuner i Nordsjælland med hensyn til serviceniveau og effektivitet og til, hvordan de udnytter de kommunale ressourcer. Det skal jeg spare hr. Henning Rasmussen for, selv om det er meget glædelige oplysninger.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg synes, at hr. Thor Pedersen, når det er det svar, han kan give på nuværende tidspunkt, skulle have ladet være med at påstå, at det er et højt serviceniveau, der gør, at de kommuner er i en ulykkelig situation og bliver værre stillet ved dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Godtgørelse for grundskyld af arealer, der tilbageføres til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 20–22 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 219:

Forslag til lov om ændring af lov om by- og landzoner. (Tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

21) Første behandling af lovforslag nr. L 220:

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning. (Tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

22) Første behandling af lovforslag nr. L 222:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Godtgørelse af frigørelsesafgift m.v. ved tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Den 23. april 1985 udsendte miljøministeren en pressemeddelelse om, at kommunerne

[Lohmann]

skal kunne føre arealer i byzone tilbage til landzone, og den 24. april fremsatte ministeren forslag herom i folketinget.

Det er et forslag, hvis intentioner socialdemokratiet kan være enig i, men hvis vi ser på indholdet, må jeg nok udtrykke min betænkelighed.

Det er rigtigt, at visse kommuner ligger inde med meget store arealer, og at de i tiltro til udviklingen først i 1970'erne lagde arealerne i byzone i en udstrækning, der dækker behovet langt ud i fremtiden.

Ifølge forslaget kan kommunerne føre arealer tilbage til landzone på grundlag af en kommuneplan, uden at der udarbejdes en lokalplan. Da en sådan plan ikke ville have noget indhold, finder vi denne fremgangsmåde rigtig.

Ejerne af en landbrugsejendom kan i nogle tilfælde selv ansøge om at få ført arealer tilbage til landzone. Jeg synes, det er et mærkeligt afsnit, ministeren har indføjet i forslaget. Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke i alle tilfælde burde være sådan, at det var ejeren selv, der søgte, idet det jo er ham og ham alene, der er berørt, ikke kommunen. Kan ministeren nævne eksempler, hvor kommunen skulle have specielle ønsker om at tilbageføre arealer fra byzone til landzone? I så fald måtte dette da bero på dårlig planlægning, hvilket måske kan være politisk bestemt. Derfor er det interessant at læse i bemærkningerne til forslaget, at arealer, der tilbageføres til landzone, fremover skal fastholdes i landzone. Vil det sige, at vi ad åre kan blive nødsaget til i en given situation at lovgive igen for at få de samme arealer i byzone?

I pressemeddelelsen nævner ministeren, at ejerne kan opnå erstatning i de tilfælde, hvor de har haft berettiget forventning om at kunne udstykke eller bebygge arealerne. Nu er regeringens stramme økonomiske politik pludselig ikke længere så stram. Er det virkelig rigtigt, at ministeren mener, der skal udbetales erstatninger på grundlag af bristede forventninger? Socialdemokratiet må have dette spørgsmål fuldt afklaret, inden det kan tiltræde noget sådant. Hvor mange lønmodtagere tror ministeren ikke der stod med store forventninger forud for årets overenskomstforhandlinger, der totalt bristede i forbindelse med regeringens indgreb i den frie forhandlingsret? Hvad med alle dem, der

trods landbrugslovens erhvervsbestemmelser har købt landbrugsejendomme beliggende i byzone, ja måske endda uden at de har haft bopæl på deres ejendomme? Skal de også have erstatning, eller skal de betale for den ret, de derved har opnået til erhvervelse af landbrugsejendomme uden at skulle opfylde bestemmelserne?

Der er således flere ting, der må afklares, førend socialdemokratiet kan give sit tilsagn til vedtagelsen af dette forslag. De kommunale organisationer er blevet spurgt, og Landsforeningen har i den forbindelse bl.a. udtalt, at den ikke finder det velbegrundet at ændre den hidtidige erstatningsregel, således at omkostningerne deles mellem stat, amtskommune og kommune.

Jeg må således konstatere, at forslaget ikke er i overensstemmelse med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Jeg ved ikke, om man må råde ministeren til at ændre forslaget således, at der kan blive bred politisk opbakning bag intentionerne. Uden væsentlige ændringer af disse forslag kan socialdemokratiet ikke medvirke til gennemførelsen.

Stavad (S):

Jeg skal gøre nogle få bemærkninger om de to øvrige lovforslag, det, der er fremsat af indenrigsministeren, og det, der er fremsat af skatte- og afgiftsministeren.

Det er jo forslag, som er blevet til på baggrund af et udvalgsarbejde. Udvalget har bestået af nogle mennesker fra ministerierne, fra Landboforeningerne og fra Kommunernes Landsforening, men der er en række mindretalsindstillinger fra Kommunernes Landsforening, som ikke er fulgt. Det er meget forståeligt, når ministeriernes repræsentanter har fulgt landbrugets indstilling, at der er et flertal.

Der er ikke rigtig nogen linje i det, der fremkommer her. Man foreslår i indenrigsministerens forslag, at man skal godtgøre den sidste ejer grundskylden. Man foreslår omvendt i skatteministerens forslag, at frigørelsesafgiften skal betales, uanset at der er sket ejerskifte, og uanset at den sidste ejer ikke er den, der har betalt frigørelsesafgiften.

Det er nogle af de ting, vi gerne vil kigge på i udvalget. Jeg skal ikke afvise, at der kan være begrundelser for det, men vi vil i hvert

[Stavad]

fald meget gerne både i skatte- og afgiftsudvalget og i kommunaludvalget se nærmere på de forhold. Umiddelbart må jeg sige, at der ikke er en fornuftig linje i det, og jeg mener, der kan sættes meget store spørgsmålstegn ved, om det er den rigtige løsning, regeringen har valgt, om vi ikke i stedet for i langt større udstrækning burde følge indstillingerne fra Kommunernes Landsforening.

Det håber jeg vi kan få belyst på en god og saglig måde, og jeg håber, at vi kan få tingene afklaret, så forslagene kan vedtages inden grundlovsdag.

Carl Martin Christensen (KF):

Jeg skal gøre nogle få bemærkninger om lovforslag nr. L 224, som giver mulighed for at godtgøre for meget betalt grundskyld for de arealer, som bliver ført tilbage til landzone fra byzone. Vi betragter det som en retfærdighedshandling over for de mennesker, der har været pålignet ekstra grundskyld, fordi deres ejendom har været vurderet op, og kan give tilslutning til forslaget.

Lis Aaltonen (KF):

Jeg skal knytte nogle bemærkninger til lovforslag nr. L 219 og L 220.

En del kommuner har fået udlagt alt for store områder til byzoner og sommerhusområder, arealer af en størrelsesorden, som ikke i overskuelig fremtid vil finde anvendelse til bymæssige eller rekreative formål, og som belaster en lang række ejere, især inden for landbruget, økonomisk. Dette forhold har ført til en række henvendelser fra kommuner og landboorganisationer, og i 1983 nedsatte miljøministeren et udvalg, tilbageførelsesudvalget, som nu har afgivet betænkning.

Forslag nr. L 219 og L 220 giver kommunalbestyrelserne mulighed for at beslutte at tilbageføre arealer fra byzone eller sommerhusområde til landzone i overensstemmelse med kommuneplanen. For kommuner, der har en vedtaget kommuneplan, kan der udarbejdes et tillæg, så de skævheder, der er opstået som følge af for store udlæg af byzonearealer, kan afhjælpes. Jeg synes, det er værd at bemærke, at tilbageførslen i planlægningsmæssig henseende skal være ubetænkelig, og at kommunalbestyrelsen ikke bare kan tilbageføre arealer fra byzone til landzone på skrømt, idet tilbageførsel skal være i overens-

stemmelse med kommunens arealplanlægning.

Fra konservativ side vil vi arbejde for en positiv sagsbehandling i udvalget.

Ågaard (KF):

Forslag nr. L 222, som jeg skal knytte nogle bemærkninger til, er udarbejdet i tilknytning til forslaget om ændring af by- og landzonenloven og går ud på at skabe hjemmel til at tilbagebetale frigørelsesafgift og en del af den særlige grundskyld til staten, som blev pålignet landsbrugsejendomme i 1980.

Fra konservativ side kan vi tilslutte os ministerens forslag om, at der kan ske en tilbagebetaling af frigørelsesafgiften, når landsbrugsejendomme føres tilbage til landzone, samt forslaget om at godtgøre en del af den særlige grundskyld til staten, som jeg indledningsvis omtalte.

Den foreslåede rentegodtgørelse vedrørende de tilbagebetalte beløb på 4 pct. p.a. kan vi tilslutte os, fordi det udbetalte beløb ikke bliver beskattet.

Jeg skal videre bemærke, at vi er opmærksom på de forskellige opfattelser af, hvilken køber der skal have afgiften tilbagebetalt, når en ejendom har skiftet ejer flere gange, men føler det ikke urimeligt, at det bliver den sidste køber, der får beløbene udbetalt.

Jeg skal afslutningsvis sige, at det er min opfattelse, at vi med dette forslag fjerner en væsentlig hindring for, at kommunerne kan tilbageføre for meget inddraget byzonejord til landzone.

Med disse bemærkninger vil jeg udtrykke håbet om en positiv og hurtig udvalgsbehandling.

Thor Pedersen (V):

De fire lovforslag handler alle om, hvad der skal ske, når man tilbagefører arealer til landzone.

Mange kommuner har i deres planlægning haft overdrevne forestillinger om, hvilken udvikling der ville ske, og har derfor udlagt for mange arealer både til byzone og til sommerhusområde. Dette har bevirket, at landmænd i en årrække har måttet betale højere grundskyld, selv om de ikke har udnyttet arealerne efter formålet. Dette er uholdbart på længere sigt, og lovforslagene tager da også sigte på, at det skal være muligt at finde

[Thor Pedersen]

en rimelig måde at tilbageføre arealerne til landzone igen, og således at der kan blive givet en rimelig erstatning for den forhøjede ejendomsskat, man har måttet betale.

I disse år er kommunerne i fuld gang med at vedtage kommuneplaner på baggrund af de godkendte regionplaner, og her skal der bl.a. tages stilling til den fremtidige byudvikling. Der er derfor brug for nogle praktiske regler om, hvordan tilbageførelse kan ske, hvis man vil ændre på byzoners og sommerhusområders status.

Da både kommunalbestyrelse, amt og stat har haft indflydelse på den planlægning, det vil være nødvendigt at ændre, er det rimeligt, at alle myndigheder deltager i erstatningerne. Det vil også gøre det økonomisk overkommeligt at få ændret arealernes status.

Lovforslagene er blevet til efter grundig udvalgsbehandling, og der er mange tekniske detaljer, som er overvejet med de berørte parter.

Venstre håber på en hurtig og konstruktiv udvalgsbehandling og tilsiger de fire lovforslag sin støtte.

Leif Hermann (SF):

Jeg har også fået fornøjelsen af at behandle samtlige fire lovforslag.

Da man i 1970 satte by- og landzonenloven i kraft, forenkledede man givetvis en lang række af problemstillingerne vedrørende byudvikling, særlig med henblik på lettelse af den byvækst, der smukt koordineret med den ikrafttrådte kommunalreform skulle finde sted.

Hovedprincippet for kommunalreformen, sådan som den så ud dengang, var jo princippet om én by – én kommune. Derfor var det meget rimeligt, at man ud fra de forudsætninger, som allerede var lagt til grund i midten af 1960'erne, lavede en by- og landzonenlov, der forenkledede arealoverførslen.

Samtidig må man nok fremdrage, at baggrunden for såvel kommunalreformen som planlægningslovgivningen var en forventning om, at en fortsat høj økonomisk vækst ville være situationen i resten af 1970'erne.

De høje økonomiske vækstrater holdt imidlertid ikke, og by- og landzonenlovens rummelighedskrav måtte derfor forekomme stærkt oppustede. Navnlige for de daværende byudviklingsområders vedkommende havde

man konkretiseret det til et 12-årigt perspektiv. By- og landzonenlovens fortræffelige sider i øvrigt ufortalt må man nok sige, at der er overført alt for store arealer til byzone i forventning om, at disse arealer var nødvendige for en fortsat økonomisk vækst.

Den afmatning, vi står over for i dag, har altså også medført, at vi må tage stilling til, hvad vi skal stille ud med de alt for mange hektarer byzonejord, der ligger uden aktuel udsigt til byzoneanvendelse. Situationen er i øvrigt et meget godt eksempel på, at fysisk planlægning uden investeringsstyring ofte kan være frugtesløs og må korrigeres med den virkning, at der skabes besvær for såvel borgere som for myndigheder.

Nu kunne man selvfølgelig mene, at det ikke spiller den store rolle, om de pågældende arealer befinder sig i byzone, eller om de befinder sig i landzone. Man må nok sige, at det har – det har vi set. – skabt nogle vanskeligheder for boligselskaberne i kraft af den høje ejendomsbeskatning, der igen er baseret på de højere ejendomsværdier, som byzonestatus har medført.

Og så står vi andre altså tilbage med de problemer, der er skabt, når man ikke vil planlægge kapitalens vandring, men må forlade sig på tilliden til, at den går derhen, hvor den – man kunne sige dristigt og med bankende hjerte – har troet, det var lukrativt for den at være.

Som følge af den i sig selv fornuftige lovgivning om overgang fra landzone til byzone står vi altså nu over for de problemer, dette lovgivningskompleks konkretiserer: dels tilbagebetaling af erlagt frigørelsesafgift, dels erstatning for et tab, der lides på grund af manglende udsigt til at hente spekulationsfortjenester hjem, dels tilbagebetaling af for meget betalte ejendomsskatter, herunder den særlige statslige grundskyld og den kommunale grundskyld, alt i alt opgjort til 10,6 mill. kr., idet man dog generøst har afstået fra at kompensere for en mulig større formuebeskatning i den periode, hvor arealet har været i byzone.

Vi kan støtte forslaget om ændring af by- og landzonenloven for så vidt angår tilbageførelsen af arealerne. Vi må sige, at den formulering af kommuneplanlovændringen, som er sket, i sin ordknapthed giver os anledning til en lille smule betænkelighed.

[Leif Hermann]

Hvordan skal de konsekvensændringer, der skal ske i kommuneplanerne, gennemføres? Hvad er det for en procedure, miljøministeren forestiller sig, ud over at det er en procedure, som givetvis vil afvige fra den almindelige lokalplanændringsprocedure? Er det meningen, at borgerne skal have lejlighed til at tage stilling til, hvorvidt arealet faktisk skal tilbageføres til landzone, eller hvorvidt det skal forblive i byzone? Er det meningen, at borgerne skal have lejlighed til at tage stilling til, hvilken anvendelse de pågældende arealer skal have, når de tilbageføres til landzone, osv.? Det er afgørende for os at få afklaret de spørgsmål som en konsekvens af tilbageførselsreglerne.

Lad os så vende tilbage til kompensationsproblemerne. Jeg må fremhæve, at vi ikke er meget for at kompensere for tabte spekulationsgevinster, selv om det naturligvis er fornuftigt, sådan som jeg har forstået lovforslaget, at en sådan gevinst skal kunne dokumenteres som aktuel. Det må vel betyde, at udgangspunktet for erstatningsbetragtningen er, at der ikke skal ydes erstatning, at der her er tale om erstatningsfrie reguleringer på samme måde som byggelinjepålæg og den slags ting. Jeg vil godt bede ministeren bekræfte, at hovedreglen er, at der ikke skal betales erstatning.

Vi er, kan man godt sige, grundlæggende enige med de kommunale organisationer, når de siger, at i hvert fald de ejere, der selv beder om tilbageførsel, ikke skal have erstatning.

Det er efter vores opfattelse som sagt farligt at kompensere for manglende gevinster, navnlig når ejendommene har været handlet efter overførsel til byzone. Erhvervelsen og fortjenstmulighederne er jo her sket på grundlag af en offentlig indsats og med den risiko, men også gevinstchance, naturligvis, der er forbundet med arealinvesteringer i byzoneområder. Hertil kommer, at ejerne ikke kan have nogen berettiget forventning om at blive holdt skadesløse, hvis der sker ændringer i plangrundlaget, altså også ændring af den zonestatus, arealet havde, da man købte det. Tilbageførselsmulighederne i det omfang, vi er vidne til nu, er en ting, der først er fremkommet med lovforslagene.

Tilsvarende betragtninger gør sig gældende for så vidt angår grundskyldkompensationen.

Til sidst skal jeg sige lidt om frigørelsesafgiftsproblematikken. Meningen med frigørelsesafgiften var jo i sin tid, at man skulle inddrage en del af den samfundsskabte værdistigning, der indtrådte ved overgang fra landzone til byzone. Provenuet var tænkt som en delvis dækning af de øgede byggeomodningsudgifter, der forudsås som konsekvens af zonestatusændringen.

Men også her kunne det være på sin plads at fastlægge et tilbagebetalingskriterium knyttet til, hvorvidt der faktisk var foretaget byggeomodning af det pågældende areal, eventuelt kombineret med den ejerskiftebetragtning, jeg var inde på for et øjeblik siden, således at frigørelsesafgiften kun kompenseres, hvis arealets indehaver er den samme, som har betalt frigørelsesafgiften, og det offentlige ikke har haft udgifter ved eventuelle byggeomodningsforanstaltninger. Det er det ene ydertilfælde, om jeg så må sige.

Det andet ydertilfælde, hvor vi ikke mener, at der skulle betales en frigørelsesafgift, er præcis det tilfælde, hvor ejer nr. 5 f.eks. har erhvervet arealet med henblik på aktiviteter i byzone og det er indgået i hans overvejelser og i øvrigt i prisfastsættelsen, hvorledes disse aktiviteter kunne være. Her mener vi, at ejeren må bære risikoen for ændringerne i det planlægningsmæssige grundlag, der indføres med ændringerne i lovgivningen.

Vores tilslutning til kompensationsbestemmelserne og erstatningsreglerne vil derfor afhænge af, hvad vi kan få opklaret og præciseret under udvalgsbehandlingen; vi vil som sædvanlig deltage i udvalgsbehandlingen med den fornødne grundighed, og det må så tage den tid, det tager. Samtidig kan vi tilsige vores velkendte konstruktive, socialistiske sigte også med henblik på eventuelle ændringsforslag til disse lovforslag.

I øvrigt skal jeg slutte af med at sige tak for de meget fyldige og gode bemærkninger, som vi har fået til skattelovene og til by- og landzonenloven. Det har faktisk været en fornøjelse, og det er det ikke altid.

Lone Dybkjær (RV):

I modsætning til den tidligere ordfører skal jeg ikke komme med så frygtelig lang og teknisk en udredning, al den stund der jo er afsat meget lang tid til udvalgsarbejdet, netop fordi tingene er temmelig teknisk kompli-

[Lone Dybkjær]

cerede. Det, jeg skal sige, er, at vi i princippet går ind for, at man overflytter, således at det, man ikke bruger som byzone nu, kan komme tilbage til landzone.

Men det, vi gerne vil i udvalget, er at vurdere, om den teknik, hvormed man gør det, er god nok, og det vil jeg ikke komme ind på her. Samtidig vil vi gerne diskutere den økonomi, der har sammenhæng med det.

Vi tilslutter os altså hovedprincipperne i forslaget, men vil meget gerne se på de økonomiske konsekvenser og på, om den teknik, man anfører, er god nok. Her vil vi selvfølgelig også tage hensyn til de relevante indvendinger, der har været fremført.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Selve ideen om at føre en del af den nuværende byzonejord tilbage til landzone synes vi er udmærket. Det er jo klart, at man har planlagt ud fra forestillingen om en generel vækst i samfundet og også har planlagt ud fra, at byerne ville ekspandere i mange år fremover. Det gør de ikke, og det giver klart nok nogle problemer.

Men det, som i virkeligheden er den tunge del af dette lovforslag, handler jo om tilbagebetaling af frigørelsesafgift, og det handler om erstatningerne. Vi synes, at det er rimeligt nok, at vedkommende får frigørelsesafgift tilbagebetalt, hvis der er tale om landbrugsjord, som stadig væk bliver dyrket, og hvor der er tale om, at ejeren faktisk oprindeligt i 1970 har betalt frigørelsesafgift.

Derimod synes vi ikke, det er rimeligt bare at tilbagebetale en frigørelsesafgift, hvis der er tale om jordområder, der er opkøbt med det formål, at man muligvis kunne udstykke dem enten til sommerhuse eller til andre former for huse, altså parcelhuse, for det er jo sket i forhåbningen om, at man kunne få en økonomisk gevinst. Det er nu engang sådan, at når man handler på den del af markedet, så handler man i håb om at få en gevinst, men det kan jo altså også betyde, at man ikke får nogen gevinst, og sådan er det. Det er gambling, og jeg synes ikke, at der er nogen grund til, at det offentlige skal gå ind og være sikkerhedsnet. Så må de pågældende ejere føre erstatningssag ved domstolene ligesom alle andre. Egentlig er det jo rimeligt nok at sige, som der står i forslaget, at dette her handler om erstatningsfri regulering af

ejendomme, men så svarer forslaget i virkeligheden ikke til bemærkningerne, når det kommer til stykket.

Herudover vil jeg sige, at jeg synes, det er lidt uklart, hvad der egentlig ligger i de ændringer, der er indeholdt i det ene lovforslag, nemlig forslaget til ændring af kommuneplanloven. Er det hensigten, at den almindelige offentlighedsprocedure skal være gældende, eller hvad er egentlig hensigten? Og hvordan havde man tænkt sig, at proceduren skulle være ved afviklingen af lokalplaner for de områder, der overgår fra byzone til landzone?

Ove Jensen (FP):

De fire lovforslag er et godt bevis på de mange skadelige virkninger, som de forskellige zonelove har haft.

Først er der brugt en masse ressourcer til ingen verdens nytte i lønninger til den hær af offentligt ansatte, der har siddet og udarbejdet alle disse samfundsskadelige planer, planer, som resulterede i de omtalte zonelove, og det er jo ikke sådan, at disse mange offentligt ansatte så blev afskediget, da de var færdige med at udarbejde disse planer, for nu var de jo ansat. Man havde fået bygget store, flotte rådhus, de kunne sidde i, og da de stadig væk skulle foretage sig noget en gang imellem, har de så med jævne mellemrum i de mange år, der er gået siden, generet borgernes hverdag med nye samfundsskadelige forslag og kontrolforanstaltninger.

Det har kostet samfundet milliardbeløb, men endnu værre er det med de gener, zonelovene har påført den enkelte borger. Folk er blevet forhindret i at oprette virksomheder, er blevet forhindret i at udnytte bestående bygninger, er blevet flået i skatter – jordskatter, formueskatter og frigørelsesafgifter – i en sådan grad, at det har ruineret mange og givet andre dårlige nerver.

Fremskridtspartiet opfatter fremsættelsen af de fire lovforslag som et udtryk for, at regeringen også er klar over, at det forholder sig sådan, og selv om de fire forslag ikke gør den skete skade god igen, er de dog et skridt i den rigtige retning, og derfor kan fremskridtspartiet støtte forslagene.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

[Miljøministeren]

De lovforslag, som mine kolleger skatteministeren og indenrigsministeren og jeg har fremsat om tilbageførsel fra byzone til landzone, har man ventet på i en række kommuner i lang tid. Mange landmænd vil sikkert også hilse forslagene velkommen.

Problemet med de alt for rummelige byzonerområder og sommerhusområder gav allerede anledning til en ændring af zoneloven i 1975. Dengang blev der åbnet mulighed for at tilbageføre arealer til landzone, men kun arealer, som var henført til inderzone eller mellemzone i en byudviklingsplan, der var godkendt før zonelovens ikrafttræden 1. januar 1970, eller som var udlagt til sommerhusområder i en bygningsvedtægt, der var stadfæstet før denne dato.

Denne begrænsning i adgangen til at føre arealer tilbage til landzone skete på grund af uløste skattemæssige og afgiftsmæssige problemer med tilbageførsel af arealer efter 1. januar 1970. F.eks. beregnes der frigørelsesafgift ved inddragelse af landbrugsejendomme og gartnerier m.v. i byzoner eller sommerhusområder efter denne dato. Folketingets udvalg om fysisk planlægning bemærkede da også i sin tid under udvalgsbehandlingen, at der måtte søges en snarlig afklaring af disse økonomiske problemer i forbindelse med tilbageførsel af arealer til landzone.

Efter en grundig behandling af disse spørgsmål i et embedsmandsudvalg er det min opfattelse, at de foreliggende lovforslag rummer en fornuftig og afbalanceret løsning af tilbageførselsproblemet, men jeg skal erkende, at det er vanskelige emner, disse lovforslag omfatter. Der kan givetvis rejses mange spørgsmål, og der er også rejst mange spørgsmål her i dag af både teknisk og mere principiel karakter, som vil være egnet til gennemgang under udvalgsbehandlingen. Med disse bemærkninger vil jeg også håbe på en konstruktiv behandling af lovforslagene i miljø- og planlægningsudvalget.

Af hensyn til den igangværende kommuneplanlægning håber jeg, at behandlingen af forslagene fremmes med henblik på vedtagelse i denne samling.

Så skal jeg knytte nogle få kommentarer til indlæggene om de to lovforslag, som jeg har med at gøre, lovforslag nr. L 219 og L 220. Det var hr. Lohmann, der spurgte, om man ikke i alle tilfælde måtte lade det være ejeren, der fremsatte ønske om tilbageførsel.

Hr. Lohmann rejste også spørgsmålet, om man ikke kunne ændre lovforslaget, sådan at der kan opnås bred enighed.

Det er jo givet, at man i udvalgsarbejdet vil gå ind i konstruktive forhandlinger for at nå frem til så bred en tilslutning til lovforslagene som muligt. Men til det første spørgsmål vil jeg gerne sige, at der jo er rejst nogle principielle problemer her, og efter de gældende regler søges der ingen kompensation og erstatning, når tilbageførsel sker på grundejerens begæring. Men et flertal i udvalget har ment, at mulighederne for at opnå erstatning skulle være ens uden hensyn til, hvem der tager initiativ til beslutningen. Herved undgås det, at initiativet til at tilbageføre mindre arealer overlades til den private grundejer af økonomiske grunde. Tilbageførslen skal altid være planlægningsmæssigt begrundet, og den er derfor også i det offentlige interesse.

Jeg mener, at den ordning, som flertallet i tilbageførselsudvalget har foreslået, principielt er rigtig, men jeg skal da også medgive, at vi er meget parat til at drøfte dette spørgsmål under udvalgsbehandlingen.

Hvem skal afgøre, om arealerne skal tilbageføres, spørger hr. Leif Hermann. Det må jo være naturligt ud fra lovforslagene, at initiativet her kommer fra kommunalbestyrelserne.

Kan der så klages over sådanne beslutninger? Der kan jo klages over grundlaget for beslutningerne om tilbageførsel, dvs. kommuneplantillæg, men der kan kun klages efter den almindelige regel i kommuneplanlovens § 48, dvs. kun over retlige spørgsmål, f.eks. spørgsmålet, om kommunalbestyrelserne har fulgt den rigtige procedure, spørgsmålet om fravigelse af lighedsgrundsætningen eller om magtfordrejning. Selve beslutningen om tilbageførsel af enkelte arealer på grundlag af kommuneplanen kan ikke påklages.

Grundejerne kan heller ikke klage over, at en kommunalbestyrelse ikke vil tilbageføre et areal. De enkelte grundejeres retsbeskyttelse skal her søges i de lovregler, der giver grundejeren ret til at forlange et areal overtaget af kommunen. Det er bestemmelserne i frigørelsesafgiftsloven og bestemmelsen i kommuneplanlovens § 32 om overtagelse af arealer, der er udlagt til offentlige formål.

Jeg vil gerne takke fru Lone Dybkjær for en principielt positiv holdning til overførslen og også erkende, at der jo er mange tekniske

[Miljøministeren]

ting, som må afklares, selvfølgelig også økonomien. For fru Lone Dybkjær var det afgørende, at man kunne få en klarlægning af økonomien. Det er svært på nuværende tidspunkt, men jeg kan da sige, at den erstatningsregel, som er foreslået, er en videreførelse af den erstatningsregel, som blev anvendt i forbindelse med zonelovens ikrafttræden i 1970. Det er også denne regel, der danner grundlag for erstatningerne ved den nugældende tilbageførselsadgang. Ved erstatningsopgørelserne efter zonelovens § 12 var betingelserne for at få tilkendt erstatning kun opfyldt i få tilfælde. Der blev fremsat 26.000 erstatningskrav, men mange af kravene blev frafaldet, fordi ejendommene senere kom i byzone, eller fordi der blev givet en dispensation til ønsket om udnyttelse. Knap 400 fik tilkendt erstatning, og det samlede beløb udgjorde ca. 19 mill. kr., eksklusive renter. Der har været meget få sager med erstatningskrav efter de gældende regler om tilbageførsel. Der har derfor ikke kunnet danne sig nogen praksis på dette område.

På dette grundlag er det ikke muligt at angive noget skøn over de mulige udgifter til erstatninger. De ejendomme, som tilbageføres, vil formentlig være dem, som ikke inden for en overskuelig årrække vil kunne udstykes eller bebygges. Derfor forventes det, at betingelserne for at opnå erstatning i de fleste tilfælde ikke vil være opfyldt.

På grundlag af de undersøgelser, som tilbageførselsudvalget og planstyrelsen har foretaget, skønnes det, at 300-400 private grundejere vil få tilbageført deres ejendomme og dermed har adgang til at fremsætte erstatningskrav. Hertil skal lægges de grundejere, som selv begærer deres ejendomme tilbageført. Det skønnes, at det vil koste ca. 1 mill. kr. i sagsomkostninger med de 300-400 sager, det drejer sig om.

Jeg skal gentage mit tilsagn om positiv medvirken i udvalget, også i de spørgsmål, der er rejst, og som ikke er blevet nærmere uddybet i besvarelsenerne, herunder også offentlighedsproceduren.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal indskrænke mig til nogle ganske korte bemærkninger.

For det første til hr. Stavad. Vi vil gerne drøfte enkeltheder i lovforslaget og besvare

de eventuelle spørgsmål, der måtte være, bl.a. spørgsmålet om, hvorfor vi har valgt at tilrettelægge tilbagebetalingen på denne måde, og hvorfor vi ikke har valgt en anden facon. Vi har faktisk gjort os umage med at udforme forslaget sådan, at det kunne føles så retfærdigt som muligt, og jeg tror, at hr. Stavad, hvis han stiller spørgsmålet og får svarene, vil se, at det nok er vanskeligt at lave det på anden måde.

Så skal jeg sige til hr. Carl Martin Christensen, at det rigtigste, der er sagt i dag, vist var, at der med disse lovforslag er tale om en retfærdighedshandling, hvor det bliver muligt at give rimelig kompensation for de ejendomsskatter, som disse ejere har betalt for meget på grund af byzonebeliggenheden.

Endelig skal jeg håbe, som det også blev sagt før, at udvalgsarbejdet i de forskellige udvalg kan gå så hurtigt, at lovforslagene kan vedtages inden sommerferien. Jeg synes faktisk, vi skylder de mennesker at få ordnet denne sag.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Efter den meget grundige gennemgang af udtalelserne, der er kommet her i salen, som mine kolleger miljøministeren og indenrigsministeren nu har foretaget, skal jeg blot til hr. Stavad sige, at jeg godt kan forstå, at han undrer sig over, at tilbagebetalingen af frigørelsesafgiften altid skal ske til den nuværende ejer og ikke til den, der har indbetalt den. Men det er selvfølgelig naturligt, at det er sådan, fordi overdragelsessummen ved overdragelsen fra den, der har betalt frigørelsesafgiften, jo næsten altid indeholder betaling for ejendommens byzoneplacering, og frigørelsesafgiften udgør jo en procentdel af denne værdi. Så er det da helt reelt, at den nye ejer, der har betalt afgiften, også skal have den tilbagebetalt igen.

Jeg er sikker på, at hvis vi får lejlighed til at drøfte det i udvalget, så vil dette spørgsmål og eventuelt andre tvivlsspørgsmål blive afklaret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Med hensyn til udvalgsbehandling stiller jeg følgende forslag:

Lovforslaget under punkt 19 henvises til kommunaludvalget, lovforslagene under punkt 20 og 21 til miljø- og planlægningsudvalget og lovforslaget under punkt 22 til skatte- og afgiftsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af lovforslag nr. L 223:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Forhøjelse af gebyrer).

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Stavad (S):**

Det er jo et forslag, der i modsætning til de øvrige, som vi har behandlet, er overskueligt og let forståeligt, og det synes jeg der er grund til at takke for. Det er også et lovforslag, som vi er absolut positive over for. Vi mener, det er både rimeligt og fornuftigt, at man foretager disse forhøjelser.

Jeg vil godt sætte et spørgsmålstejn ved, om det er rigtigt, at vi sætter grænsen ved de 1.000 kr., om den ikke bør være højere. Jeg forstår godt sammenhængen i forhold til merværdiafgiftsloven, men jeg mener, der er noget forkert i, at man med de meget store beløb ikke kan komme op over et gebyr på de 1.000 kr.

Det mener jeg vi bør drøfte under udvalgsarbejdet, og i øvrigt vil vi give vor tilslutning til lovforslaget.

Houe (KF):

Da ordførerne for venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti desværre er forhindret i at være til stede, skal jeg på de fire regeringspartiers vegne give tilslutning til lovforslaget. Vi finder det rimeligt, at sanktionsmuligheden reguleres og gebyret bliver af samme størrelse som det, vi kender fra mer-

værdibeskatningsområdet. Da gebyret ikke er reguleret siden 1979, mener de fire regeringspartier, at det er forsvarligt nu at vedtage den foreslåede forhøjelse.

Thoft (SF):

Det lyder jo som om partiernes skattepolitiske ordførere er i julehumør i dag. Det er ikke så tit, det sker. Bøderne har jo hidtil været 1 pct. af det beløb, der er betalt for sent, mindst 100 kr. og maksimalt 500 kr., ikke som det fremgår af ministerens skriftlige fremsættelse, hvor der står 300 kr., men vi har ikke spor imod, at man sætter beløbet op til mindst 300 kr.

Vi er enige i socialdemokratiets kritik og mener også, at vi bør overveje, om maksimalt 1.000 kr. ikke er sat for lavt, men vi skal huske på, at sker der større overskridelser, kommer jo dertil bøder af en helt anden størrelse.

Vi vil altså godt støtte ajourføringen af bøderne, men synes, at der burde gives den lokale arbejdsgiverkontrol mulighed for, at der i helt særlige tilfælde kan ske en udsættelse af fristen. Hvis en arbejdsgiver – og her tænker jeg især på små næringsdrivende, som er ene eller har meget få ansatte – bliver alvorligt syg, får et hjertetilfælde, bliver kørt babu-babu på hospitalet, så kommer han eller boet, hvis han nu dør, faktisk til at betale bøden. Og det synes jeg ikke er særlig rimeligt. En dispensationsadgang mener jeg ville støtte de små næringsdrivende i situationer, som de kan komme ud i.

Vi agter at stille ændringsforslag i overensstemmelse med det under udvalgsarbejdet, men ellers støtter vi forslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på hr. Bernhard Baunsgaards vegne sige, at det radikale venstre kan tilslutte sig lovforslaget, men gerne vil drøfte, om beløbet 1.000 kr. skal yderligere forhøjes. Maksimum er jo kun fordoblet, som det fremgår af selve lovforslaget, fra 500 til 1.000 kr., mens minimum jo er blevet tredoblet.

Det må vi så drøfte i udvalget og så i øvrigt se det i sammenhæng med lov om merværdiafgift og med toldloven.

Ove Jensen (FP):